

MITOVI I LEGENDE

AUTORI: UČENICI TŠSB

TEHNIČKA ŠKOLA

Slavonski Brod

PRIČA O ZALEĐENOJ SAVI

Petar Trtolja

I ove godine svjedoci smo događaja koji se ipak rijetko viđa - led na Savi! Ova provala hladnog sibirskog zraka sa vrlo niskim temperaturama, uspijela je odladiti površinu Save toliko da su se počele oblikovati sante koje bi se vrlo lako mogle ujediniti i tako uzrokovati stvaranje ledenog pokrova. Zadnji takav ledeni pokrov na Savi bio je 1985. godine i bio je toliko debeo da je bez problema odrastao čovjek mogao preko njega prepješaći preko u Bosnu. Doduše leda je bilo i 1987. ali u puno manjoj mjeri.

Jedna stara županjska legenda pripovijeda o tragičnom događaju koji se odigrao u davno doba. Kažu stari ljudi da je tamo nekad 1780. i neke godine, bila ciča zima, hladna i puna snijega, tolika da se Sava debelo zaledila. Jedan mladi graničar iz Županje zaljubio se u djevojku iz nekog sela u Bosanskoj posavini, i kako je to bio red i običaj zaručio on nju, pokupio dadu i mamu, kuma i brojne svate, te krenuo po curu. Pošto se Sava jako zaledila, skela nije mogla prometovati i nakon ručka i vjenčanja svatovi se uputiše istim putem nazad za Županju gdje će se nastaviti slavlje. Izbivši na savsku obalu, mrak se uvelike spuštao nad hladnom Slavonijom i graničari na županjskom nasipu počeše paliti vatre kako bi svatovima označili put. Na nesreću nitko nije primijetio da su okovani točkovi šokačkih kola, opasno oštetili debelu ledenu koru koja je dobila pukotine cijelom širinom.

Devet kola punih svatova, kažu ljudi da je bilo oko sto duša, krenuše bezbrižno pjevajući i nazdravljujući put svoje sudbine. Na sred Save led počne pucati i troja zadnjih kola propadoše pod led. Stravično glasanje konja i zapomaganje ljudi razlilo se Posavinom. Graničari potrčaše u pomoć, ali za dvadeset i tri duše svaka pomoć dođe prekasno. Kako legenda kaže deset ljudi nikada nije pronađeno, među njima je bio i mladoženja. Veseli svatovi odlučiše da Savu prijeđu kolima preko leda. Brzo ali oprezno to i učiniše i sretni se uputiše put curine kuće.

MIT O MOME SELU

Marino Vidović

Baka i dida su mi pričali priču o jednom stvorenju koje je bilo mit moga sela. U selu se još uvijek govori da to stvorenje postoji, a to stvorenje nazivaju Drekavac. Drekavac je biće iz mitologije Južnih Slavena. Vjerovanje o postojanju ovog bića rašireno je među stanovnicima u Srbiji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Crnoj Gori. Po jednom narodnom vjerovanju Drekavac je biće slično vampiru koje je materijalna manifestacija umrlog, nekrštenog čovjeka koji ne može naći svoj mir nakon smrti pa izlazi noću iz svog groba i proganja one koji su mu zgriješili u životu. Također se u nekim krajevima vjeruje kako duše utopljenika, obješenih ljudi ili osoba koje su počinile samoubojstvo mogu postati drekavci, kao i osobe koje nisu sahranjene po pravilima tradicije. Jedan primjer, video je snimljen u Beogradu gdje možemo čuti kako se glasa Drekavac i ljudi iz moga sela su prije nekoliko godina tvrdili da su oni to isto čuli a neki su ga i vidjeli. (<https://www.youtube.com/watch?v=rIFc0IIKYPE>). Nitko još nije 100% utvrdio. Kako zapravo Drekavac izgleda, nemamo 100% točan opis.

BABA ROGA

Antun Kopić

Mitsko biće koje obitava u skrivenim i mračnim kutevima, vreba djecu i odvodi ih u tminu. Poseban pik ima na zločestu i svadljivu djecu. Ona ih odvodi noću iz kreveta pa ih odnosi u svoju podzemnu rupu. Tamo u podrumu na roštilju od njih posebne slastice sprema. Zbog svoje strašne reputacije, Baba Roga je postala rasprostranjeno odgojno sredstvo. Roditelji je vjekovima koriste kada žele natjerati djecu da budu mirna i legnu na spavanje, plašeći djecu da će iz mraka doći stara vještica ako budu neposlušna. U narodnim pričama Baba Roga najčešće živi u šumskoj kolibi, kada želi putovati to čini jašući leteću metlu. Oko njene kolibe razbacane su kosti i lubanje žrtava koje je pojela ispred svoje pećnice. Uprkos tome što je uspješan ubojica, Baba Roga je nekako uvijek prikazana kao slabašna, mršava starica.

MITOVI

Edi Avdagić

Jedan od najvećih mitova u našem Slavonskom Brodu je o tunelima, katakombama i o grobnici ispod

Crkve Presvetog Trojstva. Legenda govori kako tunel povezuje Tvrđavu Festung i Crkvu Presvetog Trojstva. Jedna priča kaže da je tunel prokopan ispod Save, još u vrijeme Turaka, a tunel je služio kako bi Hrvati napali i došli Turcima iza leđa. Druga priča govori o tunelu koji se prostire ispod ceste, na izlazu iz Ulice Ivana pl. Zajca gdje je krajem prošlog stoljeća došlo do urušavanja ulice te se tražila intervencija radnika

vodovoda. Tunel je bio veličine oko 3 metra u visinu i širinu dok dužinu tunela nitko ne zna. Mit također govori kako se zbog njegove veličine moglo provozati autom. Zbog političkih razloga nema puno informacija na ovu temu no legende i mitovi govore kako postoje razni tuneli, katakombe i grobnice širom podzemlja Slavonskog Broda.

KOBAŠ

Luka Lužanac

O djelovanju Osmanlija u Kobašu govori svetište Kloštar u Kobašu. Dio tog marijanskog svetišta je srušen. Postoji legenda da su Osmanlije otele sliku Majke Božje i da su je preko mosta odnijeli na desnu obalu rijeke Save, u današnji Bosanski Kobaš i da je slika preplivala Savu i vratila se u Kloštar neoštećena. O Osmanlijama govori i zapis da je mlada djevojka prezimenom Margetić ubila tri Osmanlijska vojnika u namjeri da ubije pašu u Požegi te tako oslobodi svoje selo.

DREKAVAC

Mateo Karačić

Drekavac je mitsko biće koje dolazi iz mitologije Južnih Slavena. Naziv Drekavac dolazi od glagola drečati (vrištati), a Drekavci proizvode nekakav čudan zvuk deranja koji je gotovo ne usporediv s nekim drugim zvukom. Po pričama, ljudi drekavci su zapravo ubijana neželjena i nekrštena djeca koja ne mogu pronaći svoj mir nakon smrti pa noću izlaze iz svog groba i proganjaju one koji su im zgriješili tokom života. Pojavljuju se na raznim mjestima poput tavana kuća, na rubovima ceste, na rubovima groblja kao i na rubovima šuma. Kao i razni opisi nastanka Drekavaca postoje i njegovi razni opisi od toga da je Drekavac biće slično vamиру ili da je biće prekriveno dugim krznom po kojemu neprestano gazi te se radi toga dreći kao i da je to biće koje može mijenjati svoj oblik. Također, imaju opisi i priče koje govore da je Drekavac poput psa koji hoda na dvije noge ili poput brojnih drugih životinja. Uglavnom nitko točno ne zna kako izgleda Drekavac jer postoji na desetke različitih opisa ovisno od mjeseta da mjeseta. Jedna od najpopularnijih priča modernog doba o Drekavcima dolazi iz Srbije iz mjeseta Burovo gdje jedna starija žena tvrdi da je više puta imala bliski susret s Drekavcima te da ima Drekavce na tavanu. Kako ona kaže za njih zna od kako je bila mala. Blizu tog mjeseta postojalo je veliko jezero (sada je isušeno), u to su se jezero bacala ta neželjena djeca. Po staričinoj priči ona je razgovarala s Drekavcima s tavana te su oni njoj rekli da se ne brine da je oni neće dirati. Drekavci su bića nikada točno definiranog izgleda. Smatram kako oni zapravo ne postoje jer sve za što čovjek ne zna što je zapravo to on smišlja nešto kako bi si to objasnio. Postoji primjer gdje čovjek tvrdi da je snimio glasanje Drekavca, u taj video nije ništa dodavano to je originalni video, ali je to glasanje lisice što znači da netko tko nikad nije video lisicu ili ne zna kako se ona glasa te kako se lisice većinom skrivaju i u nekim su svoji jazbinama i iz njih se glasaju to se lagano može okarakterizirati kao Drekavac, a poklapa se i onaj dio da ih ljudi opisuju kao životinje. Da zapravo postoje imali bi jedan karakterističan opis, a ne na svakom mjestu drugačiji. Jedino što povezuje sve te "drekavce" iz različitih mjeseta je to njihovo karakteristično glasanje i to da nakon njihove smrti njihov duše ne mogu pronaći svoj mir. Nakon svega ovoga smatram da je to samo dobro smišljen mit s puno slučajnosti za koje postoje objašnjenja.

BABA ROGA

Antonio Karačić

Baba Roga je starica koja će doći iz mraka da pojede svu malu i zločestu djecu koja ne slušaju svoje roditelje. Baba Roga u slavenskoj mitologiji predstavlja: čarobnicu, vješticu ili šumskog duha. Baba Roga u pričama obično živi u kolibi koja je na kokošjim nogama i može se kretati pomoću istih. Koliba je okružena ogradom od ljudskih kosti i lubanja, a često nedostaje jedna lubanja na ogradi. Na njezino mjesto treba zauzeti junakova lubanja. Svako malo dijete njegovi roditelji ili bake i djedovi plaše da će mu iz mraka doći strašna Baba Roga koja će ga pojesti ili odvući u mrak gdje ga nitko neće naći, ako ne bi pojeo sve, otišao spavati kada mu se kaže ili slično. Djeca Baba Rogu zamišljaju kao staru pogrbljenu babu velikog nosa, naborane kože u crnom kaputu s kapuljačom na glavi. Mit o Baba Rogi ljudi su davno počeli koristiti za plašenje neposlušne djece. Taj mit se pojavljuje u slavenskoj i Ruskoj mitologiji i Poljskom folkloru.